

Język Polski?

Język Mój?

TAK!

Scenariusz lekcji 8

1. **Temat:** *Studia czas zacząć!*
2. **Czas trwania lekcji:** 45 minut
3. **Cele lekcji:**
Uczestnik/uczestniczka:
  - a. przypomina sobie, czym są alfabet i wyrazy w języku polskim;
  - b. rozumie różnicę między wyrazem w języku polskim a znakiem w polskim języku migowym;
  - c. poznaje definicję części mowy;
  - d. poznaje część mowy w języku polskim: rzeczownik.
4. **Metoda pracy:** od doświadczenia do swobodnego stosowania
5. **Środki dydaktyczne:**
  - a. laptop/komputer z dostępem do Internetu podłączony do projektora;
  - b. karty pracy do scenariusza 8 (załącznik 8.1);
6. film wideo pod tytułem *Studia czas zacząć!*
  - a. tekst tłumaczenia do filmu (załącznik 8.2)
7. **Przebieg lekcji:**
  - a) część wstępna (aktywizacja wiedzy uczestników i uczestniczek)
Nauczyciel zwraca się do uczestników witając się z nimi w PJM. Pyta o obecność uczestników na lekcji podając ich przydomki migowe.
Nauczyciel podaje temat lekcji
  - b) część główna (opracowanie tematu, ćwiczenia przedmiotowe, zadania problemowe)
Nauczyciel najpierw prosi uczestników o przeczytanie tekstu oraz zapowiada obejrzenie filmu. Zadanie uczestników polega na skupieniu się na wszystkim, co są w stanie zrozumieć. Grupa wspólnie ogląda film pod tytułem *Wyprawka szkolna*.
Nauczyciel pyta uczestników, co zrozumieli. Wyjaśnia nowe znaki w PJM oraz tłumaczy niezrozumiałe pojęcia w języku polskim.
Grupa ogląda film jeszcze raz (można włączyć transkrypcję — jest to uzależnione od poziomu grupy). Tym razem zadanie dla uczestników jest następujące: *Gdzie Artystka i Filozof się spotkali? Co będą robili?*

Język Polski?

Język Mój?

TAK!

Nauczyciel pyta uczestników, czy pamiętają, czym są wyrazy w języku polskim oraz czym są znaki w polskim języku migowym.

Nauczyciel informuje uczestników, że przechodzi do części gramatycznej. Wyjaśnia, że w języku polskim każdy wyraz ma określoną cechę i należy do jakiejś grupy wyrazów.

Tą grupą wyrazów są właśnie części mowy.

Nauczyciel aktywizuje wiedzę uczestników — na tablicy rysuje duże kółko i pyta uczestników, jakie wyrazy pamiętają z ostatniej lekcji. Wypisuje wyrazy na tablicy w środku koła. Nad kołem lub pod kołem pisze wielkimi literami RZECZOWNIK i wyjaśnia, że ta grupa wyrazów określa różne przedmioty, osoby, rośliny.

W PJM znaki nazywające osoby, przedmioty, zwierzęta i tym podobne są również rzeczownikami.

Nauczyciel prosi uczestników o różne przykłady rzeczowników w polskim języku migowym — na przykład rower, auto, krzesło, pani. Przypomina uczestnikom, na jakie pytania odpowiadają rzeczowniki — kto? co? i na tej podstawie wyjaśnia, że rzeczowniki to jest jedna grupa wyrazów. Uczestnicy, którzy podadzą inne przykłady niż rzeczowniki — na przykład przymiotniki czy czasowniki — zostaną poinformowani, że te przykłady zostaną poruszone na innych lekcjach. Nauczyciel prosi uczestników o zapisanie przykładów, które nie należą do rzeczowników na ostatniej stronie zeszytu.

Należy podkreślić, że w języku polskim części mowy dzielimy na dwie główne grupy na podstawie jednej ważnej cechy; tego, czy odmieniają się, czy nie. Odmiana oznacza, że wyraz może zmienić kształt, zanim zostanie użyty w zdaniu, na przykład KOT w zdaniu: Mam kota lub Bawiłem się z kotami. Części mowy nieodmienne nigdy nie zmieniają swojego kształtu, kiedy są użyte w zdaniu. Nauczyciel może poinformować uczestników, że w języku polskim jest dziesięć części mowy i uczestnicy będą je po kolei poznawać.

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

W PJM nie ma odmiany fleksyjnej, jak w języku polskim, dlatego nie dzielimy znaków na części mowy odmienne i nieodmienne.

Zalecane jest przygotowanie planszy z podziałem na rzeczownik, przymiotnik, czasownik i powieszenie go w widocznym miejscu lub patrz:

Wskazówki dla nauczyciela; wzór poniżej:

RZECZOWNIK	
PRZYMIOTNIK	
CZASOWNIK	

Nauczyciel rozdaje karty pracy uczestnikom i prosi, aby uczestnicy przeczytali punkt 1 i 2 z karty pracy. Nauczyciel pyta uczestników lekcji, czy wszystko zrozumieli. Podaje znak PJM używany do nazywania części mowy – RZECZOWNIK.

Uczestnicy wypełniają punkt 3, 4 i 5 z karty pracy. Mogą to zrobić samodzielnie lub w parach. Kontrola poprawności odbywa się na forum.

c) część końcowa (aktywizacja wiedzy uczestników i uczestniczek)

Wszyscy siedzą w kręgu. Nauczyciel inicjuje rozmowę pod hasłem , 'Czego się dziś nauczyliście – co było dla Was ciekawe? Co było trudne? Czy wszystko wiedzieliście?'

Język Polski?

Język Mój?

TAK!

Wskazówki dla nauczyciela

Terminy na określenie części mowy w polskim języku migowym zostały zapożyczone z języka polskiego. Dodatkowo oprócz znaków PJM musi być mouthing (wyraźne bezgłośnie poruszanie ustami imitujące wymowę polskich wyrazów).

PL	ZNAK PJM	'mouthing'
rzeczownik	RZECZ	rzeczownik
czasownik	CO-ROBIĆ (kształt dłoni CZ plus ruch)	czasownik
przymiotnik	JAKI	przymiotnik
zaimek osobowy	JA-TY-ON	zaimek osobowy

Zalecane jest, aby uczestnicy angażowali się we wspólną pracę z nauczycielem przy tworzeniu wielkich plansz z częściami mowy etapami, na przykład na ósmej lekcji tworzą nową planszę z jedną częścią mowy: rzeczownik, na następnych lekcjach – kolejne części mowy. Uczestnicy tworzą również plansze w swoich zeszytach. Informacyjnie – czym są przypadki, rodzaje i liczby uczestnicy dowiedzą się na kolejnych lekcjach.

Załączniki:

- załącznik 8.1: karta pracy
- załącznik 8.2: tekst opowiadania *Studia czas zacząć!*

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

8.1 Karta pracy

1. Co to jest część mowy?

Część mowy to termin określający zbiór wyrazów, które mają wspólną określoną cechę i na tej podstawie tworzą jedną.

Część mowy dzieli się na odmienne i nieodmienne.

2. Co to jest rzeczownik?

Rzeczownik to część mowy.

Rzeczownik to odmienna część mowy.

Rzeczownik to grupa wyrazów, która nazywa przedmioty, osoby, zwierzęta, rośliny.

Rzeczownikami są wyrazy nazywające:

- rzeczy (stół, krzesło, dywan, dom, samochód, most)
- osoby (Joanna, Marek, nauczyciel)
- zwierzęta (pies, kot, papuga)
- rośliny, owoce, warzywa (trawa, jabłko, marchew)
- zjawiska (burza, powódź)
- miejsca, budynki (łąka, dom, szkoła, sklep)

Rzeczownik odpowiada na pytania: Kto? Co?

Rzeczowniki w języku polskim odmieniają się przez:

- przypadki;
- liczby.

Rzeczowniki w języku polskim mają rodzaje.

3. Wypisz 3-4 polskie rzeczowniki zaczynające się na literę:

- A.....
- B.....
- C.....
- E.....
- F.....
- G.....

4. Podkreśl wszystkie rzeczowniki, które są w tekście *Studia czas zacząć* wypisz je:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

5. Na jakie pytania odpowiadają rzeczowniki:

Przykład:

Joanna — kto?

Pies — co?

Pani - .....

Jabłko - .....

Kubek - .....

Janek - .....

Krzesło - .....

Artystka - .....

Filozof - .....

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

8.2 Tekst opowiadania *Studia czas zacząć!*

Artystka i Filozof zobaczyli się na korytarzu uczelni.

- Co Ty tutaj robisz? — pyta zaciekawiony Filozof.
  - *Zaczęłam studia! Trochę się denerwuję, nie wiem, co będzie. Za chwilę ma przyjść mój tłumacz* — pisze na telefonie dziewczyna.
  - *Tłumacz? Czy to będzie tłumacz polskiego języka migowego? Będzie Ci tłumaczył na zajęciach?* — pyta Filozof
  - Tak! — odpowiada dziewczyna w PJM
  - *To super! Myślę, że będzie Ci łatwiej. Nauczyłem się paru nowych znaków!* — pisze Filozof i zaczyna migać: POPATRZ, JA MIGAĆ UMIEĆ: ZESZYT, KSIĄŻKA, KRZESŁO, DŁUGOPIS, OŁÓWEK, PLECAK!
- Dziewczyna się śmieje i pokazuje różne znaki: TŁUMACZ, WYKŁADOWCA, STUDIA, ZAJĘCIA i pisze w telefonie, jakie znaki pokazywała Filozofowi.
- Powtórz proszę - prosi Filozof.

Język **P**olski?
Język **M**ój?
TAK!

